

رجب ۲۳، ۱۳۳۳

ماي ۲۴، ۱۹۱۵

الکبرى والاكبر

آيدە ايکى مرتبه نشر ايدیلور دینی، ادبی، علمی و سیاسی
مجلهء اسلامیه در.

محرر و صاحب امتیازی: ملا عالمجان البارودی.

فهرست:

- ۳۲۱ تفسیر: - بنی اسرائیلنک عهدلرین تاشلاب، کتابلارینی
راستلاغان قرآنغه اینانماولاری، سلیمان علیه السلام عصرنده
سحرگه ایبارولری، سلیمان علیه السلامنک سحر برله کفرگه
توشمادکی، هاروت و ماروت، سحر او گرانونک حکمی.
ملا عالمجان البارودی.
- ۳۲۶ حدیث: - صدقه جاریه قالدروده احتیاط روشی. وصیتلرنک
شرعی بولغانی، وصیت وخیرات ایچون ایک یخشی اورنلار،
ممنوع ومدوم وصیتلر، وصیتلرنک بتون مالنک ۱/۳ الو-
شنبه گنه جاری بولمقینک سبب وحکمتی. اضرار فی الوصیهنک
سیبلری، اضرار حقنده ابن حجر مکی کتابندن بعض فواید،
اضرار حقنده نصوص شرعیه. ملا عالمجان البارودی.
- ۳۳۴ دیننک کرکلاگی م. شمس الدین.
- ۳۳۷ ۸ نچى ساندهغی، فی سبیل الله معناسی خصوصنده اولغان
اعتراض حقنده ایضاح: ملا عالمجان البارودی.
- ۳۴۵ وعظ ونصیحت مسئلهسی. محمدنجیب تونتاری.
- ۳۴۸ علم السیر والمغازی (عروقه الزبیر ترجمهسی) یعقوب آدوت
صوغشغه دائر. (ترجماندن)

قران.

۱۹۱۵
مکتبہ

۱۹۱۵

اداره دن:

دینی و ادبی، علمی و سیاسی الدین و الادب مجله سی ۵۰ نچی سنه
دوامیه سنده، اوزینک معتدل مسلکده انشاء الله دوام ایده چکدر.
مجله نك اجمالی و عمومی فهرستی بو بابلرنن عبارتدر: قرآن کریم نك
مرتب ترجمه و تفسیری. احادیث شریفه: ترجمه و شرحلری. باب
الفتوی: خلق آراسنده واقع بولا تورغان مهم مسئله لر ده جوابلر.
اجتهاد و تقلید نك معنألری و بوگا متفرع مسئله لر. سنت و بدعتلر:
سنتلر نك بیانی، آرا مزده دیندن صانالوب یورگان بدعتلر گه تنبیه.
سیر و تراجم: رسول الله علیه الصلاة والسلام و اصحاب کرام
و بشقه سلف صالحنك سیرتلری و خدمات دینیهلری. تربیه و تعلیم:
مکتب و مدرسهلر ده تربیه و تعلیم اصوللری. اماملر احوالی حقنده
ملاحظهلر. احوال ملیه: ملت نك دینی و اجتماعی حاللرنده فکر و ملا
حظه لر. تقریض و انتقاد: عموما مهم یاگا اثرلر حقنده و بالخصوص
درس کتابلری توغروسنده تقریض و محاکمه لر. مقالات: علمی و ادبی
و سیاسی مقاله لر. اشعار: اخلاقی و ادبی شعرلر. حکمتلی سوزلر
و عبرتلی واقعه لر. محررنك سیاحت نامه سی.
اشبو بابلر ده چیتدن یازو چیلر نك مقاله لر ی مجله نك مسلکینه
موافق بولغانلری مع الممنونیه درج ایدلور.
مجله نك یللق آبونیه سی ۳ سوم، یارتلی یللق بر سوم ۵۰ نین.
نسخه سی ۱۵ نین. اداره گه یبارله چک خط، مقاله آقیجه غزیته
و مجله لر بو آدریس برله یبارلور گه تیوش:

Казань,

Мулль Галимджану ГАЛЪЕВУ.

الدین والادب

۱۱ نجی سان ۱۳۳۳ سنه رجب ۲۳ یکشنبہ ۱۹۱۵ سنه ۲۴ مای

تفسیر

أَوْ كَلِمَا عَهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾
 وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ
 مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ
 كَانَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾ وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ
 سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَٰكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ
 النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ الْمَلَائِكَةِ بِمَابِلَ هَارُوتَ
 وَمَارُوتَ وَمَا يَعْلَمِينَ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ
 فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ
 وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّ
 هُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ
 خَلْقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾
 أَوْ كَلِمَا عَهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

ترجمه: يهوديلردن بعض گروه هر عهد ايتدكلرنده عهدلر يني
 تاشلايلار شولاي تيوشمو؟ (البته تيوش، دگل) بلکه آنلارنك كو برا-
 كي اشانمايلار (درست و معتبر ايمان اهللري دگللردر).
 ولما جاءهم رسول من عند الله مصدق لما معهم نبذ فريق من
 الدين اوتوا الكتاب كتاب الله وراؤ ظهورهم كانهم لا يعلمون.
 ترجمه: آنلارغه (يهوديلرگه بائىقه لارغه ده كلگان كى) اوز
 لرنده گي تور اتنى راستلاغوجى (آگا موافق) پيغمبر كلگانده،
 مذکور كتاب اهللرندن بعضلرى (بور سول كلتورگان) اللهنك
 كتابى برده بلمگانلر كى آرقه لارينه تاشلاديلار (والحال آنكه
 آنلار اول كتابنك الله كتابى ايدكىنى بله لر ايدى).

شرح و تفسير:

يهوديلر تور اتده ذكر ايدلمش، و پيغمبر لرى ايتمش بو ينجه،
 محمد صلى الله عليه وسلم نك پيغمبر بولوب كله چكىنى و الله دن
 قرآن اسمنده كتاب كلتور چكىنى بله ايديلر. لكن عنادلارندن،
 اللهنك عهدلرنده مساهله لرنندن، بو پيغمبر گه و آنك كتابينه ايمان
 ايتماديلر بلکه آنندن اعراض ايتديلر. اصول دين وقواعد شرعيته
 تور اتقه موافق روشده بولغان پيغمبر و كتاب توغرىسنده برده
 شبهه ايدر گه تيوش دگل ايدى.

«تنبيه»

بايتاق اورنلارده قرآننى مصدق لما بين يديه، مصدق لما
 معهم، كى عبارتلىر برله توصيف ايديله. بو صفت برله، ايمانسنلر
 لارنك و اول قرآنغه اشانمغان، و آگا تمسك ايتمكلرنك برده
 عذرلرى بولماوينى و اوز كتابلار يني آگلاغان و حقيقه اشانمغان

بولسه لار بو کتابنی ده البته قبول ایدر گه تیوش ایدکینی آچیق بلدره در.

الکلی درست، آنیق و راست تعلیم صوگنده اصول و قواعدده آگا مخالف بر تعلیم کلسه آنک من عند الله بولماوینی اویلا رغه، ودرستلکنده بایتاق شبهه ایدر گه اورن بولادر، بناء علیه آنی قبول ایتماو تیوشلیده بولادر. چونکه حق تورلیچه بولمای. الله طرفندن کلگان حکملر و تعلیملر البته حق و ثابت بولا، بس بارده، اصول و توب قاعده لرده بر تورلی بولورغه تیوشلی بولالار. باری زمانه سینه و خلقنک استعدادینه کوره بعض فروع و جزئیات ماده لرنده گنه آماشنو و اوز گار و بولورغه کرک بولا. واقعا مقدس کتابلر: تورات و زبور و انجیل و قرآن غه درست نظر، تحریف و تاویلسز تفسیر ایله باقولسه، (صوگنی قویولغان و قیولغان کوز لکلردن آرچولسه آرالارنده غی اختلاف اصول عقاید و قواعد ایمانده دگل بلکه فرع و جزئیاتده غنه، اختلاف عصور و استعداد ملل اقتضالریله گنه کرکلی بولغان تجدید و اصلاحلر بولوب چیقادر. تباعد و افتراقلر، تورلی سببلر ایله تاویلات فاسد و تحریفات باطله تداخل ایتدکندن گنه در. و اتبعوا ما تلو الشیاطین علی ملک سلیمان و ما کفر سلیمان و لکن الشیاطین کفروا یعلمون الناس السحر و ما انزل علی الملکین ببابل هاروت و ماروت و ما یعلمون من احد حتی یقولوا انما نحن فتنه فلا تکفروا فیتعلمون منهما ما یفرقون بین المرؤ و زوجته و ما هم بضارین من احد الا باذن الله و یتعلمون ما یضرهم و لا ینفعهم و لقد علموا لمن اشتراه ماله فی الآخرة من خلق و لبئس ما شروا به انفسهم لو کانوا یعلمون

ترجمه: دخی آنلار (کتاب اللهنی آرقالارینه تاشلاغان

يهوديلر) سليمان عصر نده (پادشاھلقنده) شيطانلر او قوغان (وسليمان نك علمي ديو آلدان سحر) غه ايار ديلر. سليمان (آنداي سحر اشى برله) كفر قيلمادي (سحر كبي كفر اشكه قاتشمادي) بلكه شيطانلر آدميلرگه سحر و بابل ير نده هاروت وماروت و قه ايندر لگان نرسه لرني او گراتوب كفر ايتديلر [۰] هاروت وماروت: «بز (بنده لرنك امتحاني ايچون) فتنه مز؛ (موني او گرانوب كفر گه توشمه؛ ديمانيچه براگو گاده او گراتمايلر ايدى، آلايده (كفرني اختيار ايتكوجيلر) بونلردن اير و خاتون آرالاريني بوزارلق نرسه لر او گرانه لر ايدى، ضرر تيكور سه لرده الله نك اذني برله گنه ايدى، (كتاب اللهني تاشلاب) اوز لرينه فائده ايتمز، بلكه ضرر ايدر نرسه لرني او گرانه لر ايدى. بو يهوديلر، سحرني اختيار ايتكان كشي ايچون آخر تده الوش يوقلغني آچيق بله لر ايدى، اوز لرينه (كتاب اللهني ترك ايدوب) اختيار قيلغان سحر لارني يمان اشدر اگر بلور بولسه لار. (بلولرندن استفاده ايتو. اقتضاسنيچه عمل قلو كرك ايدى.)

[۰] بعض مفسرين «وما نزل على الملكين» جمله سنده گي «ما» ني نافييه مطالعه ايتوب جمله معترضه، «بابل هاروت وماروت» كلمه لري، «ولكن الشياطين كفروا يعلمون الناس السحر» گه متعلق بولوب، «هاروت وماروت» الشياطين نك بياني و آنلار نك، سحر او گراتوچيلرنك، اسملري. يهود زعمنده: سحرني جبرائيل و ميكائيل عليهما السلام ايندرگان و خلقغه بلدرگان. بناء عليه آنلار نك سحرغه تشبث و تمسكلري كوب بولا كلكان ايمش. الله اشبو جمله برله آنلار نك بو زعملريني رد ايته: سحرني شيطانلر او گراته لر، آني فرشته لر ايندرمگان ايدى ديو تصرييح ايته ديمشدر. اشبو تفسيرني قرطبي اختيار ايتكان، حتى اصل كتابده غيچه «ما» ني مشبه ايتوب «السحر» گه عطف بيان ايتكان تفسيرني نخطه ايتكان. لکن جمهور علماء و مفسرين مونك خلافتنده در، باشقه شرلر كبي امتحان عباد ايچون، سحر نك منزل، الله طرفندن بلدرلمش بولمقنده، ناع يوق ديمشدر.

شرح و تفسیر:

سلیمان علیہ السلام عصر زنده شیطانلر - جن شیطانی بولسه ده، انسان شیطانی بولسه ده - سحر نو عندن خلقغه تورلی نرسه لر او گرانوب سلیمان نكده بوقدر ملکی، انس و جننی تسخیری اشبو علملر سایه سننده ایدی؛ یوخسه پیغمبر بولوب خارق العاده اش دگل ایدی دیو و سوسه ایتکانلر، و یهودیلردن بعض گروہ بودسیسه گه ایاروب، شول شیطان او گرانکان سحر قبیلی علملر برله اشتغال ایتب، حتی سلیمان علیہ السلام حقنده و سوسه گه اشانوب، آنک پیغمبر لکینی انکار، بلکه برداهی، مکار پادشاه دیو اقرار ایتکانلر. الله تعالی بو آیت برله آنلار نك بو اعتقاد فاسدلرینی رد ایته و سلیمان علیہ السلامی سحر و کفر دن تبرئه ایتوب، کفر و باطل یولغه توشکان کمسنه لر شیطانلر و آنلارغا ایارگان کمسنه لر دیو بیان ایته.

ارض بابلده ایکی ملک، خلقنی ابتلاء و امتحان ایچون سحر او گرانکانلر، خلقنک ایستاوینه و قطعی تیلاولرینه کور، الله نك شر و یمانی خلق ایتدی کبی سحر ده - شرعا و عقلا، خلقنی بوزو و ضرر ایرشدر و حرام بولسه ده - باذن الله و حکمه فرشته لر طرفندن او گرانلگان بولمقی جائزدر، شو نلقدن هر کمنی او گرانو دن و آگاتمسک ایتو دن تشدید او تآکید منع ایله مکبری صو گنده بعض شر - یرلر نك اصرارینه، و کفرنی اختیار ایتولرینه کور گنه او گرانکانلر. وما یعلمان من احد حتی یقولا انما نحن فتنه فلا تکفر جمله - سندن سحرنی او گرانو و بلو قدریده کفر ایدکینه اشارت باردر و شونی آگلاتادر. علمادن بایتاق ذاتلر اشبو روشلی آگلاب فتوی و یرکانلر. باشقه لار نفس علمی کفر دگل، بلکه عملی کفر،

آيت: «اوگر انكاج تيك قالماز سز، بلكه عمل ايتوب كفر گه توشار سز»
 ديمكدر، ديگانلر، لکن اهل حديث و تفسيرنك بعض روايتلر ينه كوره
 سحر نى اوگر نمكده او ك بعض كفر ياتقه ار تكاب، شياطين غه شدة
 مناسبت لازم ايمش؛ بناء عليه تعلم قدر ليسى او ك كفر بولادر. شيخ
 ابن كثير تفسيرنده مفصلا بيان ايتكان.

ملا عالم جان البار ودى

حديث

۱۰ نچى ساندغى «ترك الوصية عار فى الدنيا ونار وشار فى الآخرة» حديثنك
 قالدق شرحى.

صدقه جاريه قالدرو وضايغ بولماسداى روشده خيرات برله
 وصيت قيلوده بايتاق احتياط تيوشدر. كوب وار ثلر، آتاو يقينلرينك
 وصيتلرينى ضايغ ايتهلر. قصدا خيانت ايتمه لرده، نظار تده قصور
 تدبيرنده مساهله قيلو سببلى و قفلر يوقغه چيغا. وقف مسئلهسى
 بوندونگاچه روسيه نظام نامه لر ينه آچيق كرمگان؛ شونلقدن نظامچه
 تاكيد ايتو بر آز اغير.

موافق شرع شريف وصيت ايتوب ناتار يوس برله تاءكيد
 ايتكاج دو خانوى صوبرانيه غه اعلام ايدلسه، بر نچى نظار تنى اهل
 محله گه تابشرب، آنلار غاده هر ييل دو خانوى صوبرانيه غه حساب
 ويرب محلى مسلمان غزتهسى آرقبلى ملتكه اعلان ايتونى شرط
 ايدلسه بايتاق احتياط يولى بولسه كرك.

وصيتلرنك شرعى بولمقلى ايچون همه سيني ييغانده بتون
 مالنك اوچنچى الوشندن آرتق بولماوى شرطدر. اگر اوچنچى

الوشندن آرتق، بولسه، آرتقان قدر لیسینی وار ثلر بوزارغه،
تأثیر سز قالدر رغه اختیار لی بولور لار. اگر موصی نك وفاتندن
صوك وار ثلر راضی بولسه لار، اوچنچی الوشندن آرتقنی، حتی
بتون مالینی وصیت ایتکان بولسه ده، شرعا درست بولادر.

اگر برک مسنه اوزی صاغ وقتنده خیر اتینی - آزمو کوبمو،
کرك بتون مالی بولسون - ملکندن چیقارب بالفعل وقف ایتسه
وصیت حکمینہ کر ماینچه درست بولا، وار ثلر نك مداخله قیلور رغه
اصلاحقاری فالماهی، بوتقدیرده موصی، اوزی وفات بولغانچه
مذکور وقفنك اداره ونظار تینی اوزینه شرط قیلسه حتی فائده
ور بحینی اوزینه شرط ایتسه ده درست بولادر.

بعض وصیتلر، وار ثلر قولنده مستور قالوب، وصیتلر وقفلر
یوقالوب کیته. بناء علیه وصیت نامه نك برنسخه سینی محله آقسقاللری
حضور نده امامغه، یا که محله ناظرینه تابشر لسه بیخشی بولاچاق.

وصیت و خیرات ایچون اورن

وصیت ایتوب، یا که بالفعل حیاتنده صدقه جاریه قالدر اچاق
کمسنه ایچون ایک فائده لی، کوب ثوابی مصرفنی تیکشرمک وشونی
اختیار ایتتمک تیوشلیدر. صدقه و خیراتده اجر و ثواب، ماده نك
ومصرفنك اهمیتی، خلقنك جسمانی و روحانی حیاتلرینه تأثیر و منفعت
وبالخصوص عاجز و ضعیفلر گه یاردم اعتبار لریله، متفاوت
بولور.

تربیه سز قالغان، ماده ومعنی هلاک بولور رغه یقینلاغان، یتیم
وعاجز ملت بالالارینی تربیه بابی، کرك اورنده مکتب و مدرسه تور غوزو،
صور تا تور غان مکتبنی ترکیزو، اورنسر، اشسر، یاردمسر قالغان
ضعیفه قار تپقلرنی اورناشدر و تربیه ایتو، علم و دین خدمتنده

بولغان ذاتلر نك معيشتلرنده يار دمله شو كبي فائده عامه ماده لرى
 فائده ليراق، اجر و ثوابى كو براك بولمقى ماملر.
 بز نك قران و بلغار بلادمز ده اماملر نك خلقنك مادي و معنوي
 حياتلر نده، بر اساسلى ملت بولوب يشاولر نده بيك كوپ دخللرى،
 و كوپ خدمت و تاثيرلرى بولا كلكان، وهنوز شولاى بولمقلرى
 اميد ليدر. (بو بابده اوز وظيفه سيني بلمكان بعض اماملر نك حاللرينه
 باقماينچه كليده سينه باقمق تيو شدر.) بناء عليه اماملر نك حاللرينى،
 معيشتلرينى يخشيلاندر و بابنده بولغان اعانتلر و صدقه جار يه لر ايك
 بر نچى در جهده مهم و فائده لى و قفلر بولسه كرك.

ممنوع و مذموم وصيتلر

وصيتنك ممنوع و مذموم بولغانى، بعض وار ثلر گه ظلم طر يقنچه
 بولغان وصيتدر. بر آدم خسته بولديسه، اولوم خوفى بولدقندن
 بتون مالينك / نندن (اوپدن ايكي الو شندن) خواجه لقى كيته،
 اول قدر ده تصرف درست بولماى، بلكه وار ثلر حقى بولا، بارى /
 (اوپنچى الو شينه) گنه خواجه بولوب قالا. بوالوشده نيشلاسه ده
 اختيارى بولا. اگر خسته لقندن آينوب تمام تر ولسه، بتون مالينه
 خواجه لقى ده اوزينه قايته، ايسكيچ، تصرف ايته آلا.

اوشانداق، صاغ چاقبد، وصيت ايتسه (اولومى صو گنده
 قيلنور ايچون مال تعيين ايتسه)، اولومگه باغلانغان تصرف بولغان
 نغه، مالينك اوپنچى الو شنده گنه وصيت قىلا آلا، قالغان ايكي الو
 اشنده وصيتى درست بولماى، وصيت قىلساد، مالغه خواجه بولوب
 قالغان وار ثلر نك رضالرى بولسه غنه ناثير ايته و نافذ بولا. وار ثلر
 راضى بولمسه لار، اوپنچى الو شندن آرتقاننده وصيتى بوزولا.

بۇ مسئالەنىڭ سەبەبى ۋە ھەقىقىتى:

بىندە، مەلۇم بولغان مەلۇم ھال ھىيائىدە ھىيائىي سەبەبىنى يۇناتۇر
گە مەھتاج بۇلدۇقۇن، تىيلاكانچە مەلۇمىي سەبەبىي گە ھىيائىي،
قانۇن، شەرىئە ۋە نىزام بۇيۇنچە ھىيائىي كە مەنەئە ئىتە، دۇنيا ۋە ھىيائىي
مەنەئەئە، ھىيائىي ۋە ھىيائىي مەنەئەئە ئىستادكانچە سەبەبىي، چۇنكىگە آڭا
ۋە يۇرلكان مەزكۇر قىسقى ھىيائىي، مەنەئەئە ۋە مەنەئەئە باقۇر ھىيائىي بۇرلە
بۇرگە ھىيائىي ئىدلىگان.

۱. قايچان آڭ بۇ ھىيائىي كۇچار ۋە قىي ئىر شەئە، دۇنيا مەلۇمىي،
ھىيائىي سەبەبىنى يۇناتۇر گە ھىيائىي قانۇمىي، آقتۇق ھىيائىي كۇندۇر
ئىچۇن آزغە نۇر سەگە ھىيائىي قالا. بىئەئە ئىتە، اللە تەئەئە ئوزىنىڭ
كىتابىدە آڭ مەلۇم ئىچۇن ھىيائىي تەئەئەئە، بۇرچلارنىڭ
آرتۇب، ھىيائىي آڭ ئوز مەلۇمىي بولغان مەلۇمىي آرتۇبىي ئوز
كۇرلۇر ئىتە قالدۇرۇب، ھىيائىي $\frac{2}{3}$ اللە ئىتە، ئىك مەقۇل رۇشەئە
ۋە ئىتە ئىتە ئىتە، مەزكۇر كەسەئە ئولم ھىيائىي ئىتەئە ئىتە،
اللەنىڭ تەئەئەئە ۋە تەئەئەئە بۇيۇنچە مەزكۇر مەلۇمىي ئىتەئە ئىتە بۇلۇب
ئور ئاشە.

بىس قايۇ بىندە ئولم ھىيائىي كەسەئەئە، ئوچىنچى اللە ئىتەئە
بەلغەئە ئىتەئە قىلسە، ياكە صاغ ۋە قىتەئە ئوك ۋە ھىيائىي قىلسە، اللەنىڭ
تەئەئەئە ۋە تەئەئەئە قارىشۇ ۋە ھىيائىي ۋە آڭ تەئەئەئە كۇرە كىشى
ھىيائىي بولغان مەقدار دە تەئەئەئە بولغانغە، سۇزى ۋە ھىيائىي تەئەئەئە
ئىتە بۇلۇب قالا.

ئىتەئە ۋە ھىيائىي شەرىئە مەنەئەئە ۋە مەنەئەئە بولغانىي، مەلۇمىي اللە
بۇلغان رۇشەئە ئىتەئە، ۋە آڭ مەنەئەئە ئىتەئە، ۋە بەلغەئەئە ئىتەئە

كشيك فائدهسى ايچون ده قورغان و قويغان قانوينى، اوز نفسانيتى و غضبى، ضعف عقلى و قسقه فكرى برله بوزوب، وارثلرنىك الو شلر ينى اوزگار توب، بعضلرينى بتونلاي تشورب يسامق بولغان وصيتدر.

بوروشلى وصيتى، قرآن اشارهسى بو ينيچه، «اضرار فى الوصية» اسمى برله آتالادر. وصيتده بعض وارثلرگه ضرر ايتمك معنا سنده در. بو نوع وصيت شرعاً حرام و گناه، حتى ابن حجر مكى نىك الزواجر كتابنده غى بياننه كور، بعض علما گناه كيردن ساناغانلر.

بو اش شولاي الوغ گناهلر جمله سندن بولور غه ممكن، هم شولاي معقول. چونكه باشقه گناهلر بندهنىك صاغ چاقنده، نفسينىك طغيانى، دنيا محبتينىك غلبهسى وقتنده بولا. صوگنندن توبه قيلور غه وقت مساعد بولا. اما وصيت گناهى اول روشلى دگل. چونكه وصيتنىك تاثيرى و حكى، بندهنىك بوغازندن جاني چقغان زمانده بولوب، گناهى الك يازغان وايتكان وقتندن باشلانوب، جاني چيقغان ساعتده تمام توغوب يته، جاني توبه و تضرع برله تابشرو وقتنده، بالعكس اللهنىك حكمنه قارشو كيتوب، بر گناه اش برله جاني توبه، دنيا دن آخرتكه كوچه، بو حالنى يخشى اوبلاغانده، هر بنده بوروشنىك قباحتىنى، آخرت و قيامت كونلرنده مذكور ميتنىك رسواي بولو خوفى بيك الوغ ايدكىنى آخلاسه كرك.

اضرار فى الوصية نىك سببلرى

بوزوق وصيتلر ايچون تورلى سببلر بولا، كوب واقع بولا تورغانى، خاتون فتنهسى و آنىك برله ابتلادر. شو يله كه: اير بالاسى بولمغان كشى، مالينه و يورطينه، قريه ده گى فقير عصبه لرنىك ئيوشلى

ميراثلارنى آلولار يېنى، ويور طينه خواجه بولولار يېنى راضى بولماي.
چونكه آنلار بو كشي صاغ وقتده چيتمدن گنه قاراب، آز ماز غنه
آندن موندن استفاده ايتوب يورگان، قدر سز كورلگان، خاتونى
طرفندن مكر و حيله يوليله هر وقت مكر وه كور ساتولگان كمسنه لر
بولالار. شونلقدن خاتون فائده سينه تورلى دسيسه لر قوشولوب،
يور طينى، تيوشندن آرتق مالينى خاتون غه يازدره، حصه و حقارى
بولغان وارثلارنى بتونلاي، ياكه بعضلارنى محروم ايتيه.

بالالار توغرىسندده اضرار بولغالاي، بعضلارنى بعضدن
آرتق كورو، قز بالالارنى تيوشلى ميراثلارندن محروم ايتو،
بايتاق واقع بولا، چيتمدگى عمر نده جونلاب تماق تويمغان، فقير
وارث و عصبه لر ينى تورلى حيله لر برله محروم ايتو، ياكه بيك آز
نرسه برله قالدرو بيك كوب واقع بولا.

وصيت روشند، تعيين ايتوب، حاكمه شرعيه برله، وصيت فاسده لرنى
نفوذدن و تأثيردن چيقارودن قورقوب، حيله شرعيه و نظاميه برله
اشبو فاسد معامله لر گه توسل و شونداي حيله لرنى الله نك حكمت
و شرعيه قارشو قورال ايتهلر. مثلا. اصلا واقع بولمغان هبه
يازولارى، محض بعض وارثلار نك حقلر ينى باشقه لارينه بيدرر
ايچون جعلى و يكسل (اقرار يازو) لارى قالدراير.

موندای روشلرده محاكمه شرعيه و نظاميه ظاهر گنه باقدقندن،
دنياده اول معامله نى بوزماسده، اول يازولار بويىچه سوء تصرفلر
نفوذ ايتسه ده، عالم السر و الخفيات بولغان الله تعالى آنلار نك نيتلرينه
واقف، اشلرينك حقيقتلرينى آچيق بلگو چيدر. بناء عليه قيامتده اول
كمسنه الوغ مسئوليت آستنده قالاچاق، براگونك شرعى حقينى

يو قالتور ايچون بولغان حيله شرعيه لر نك جزاسيني كور اچكدر،
انشاء الله.

خاتونلرينه بوروشلر برله تيوشندن آرتق ميراث قالدرغان
كمنه لر نك مالندن ويورطندن اوزى راضى بولمغان اجنبيلر
استفاده ايتدى، حتى عدنى طولار طولمازده يتاقينه زوج جديدنك
كردى كوب مرتبه لر كورولمكده در.

اشبونوع وصيت بابنده ابن حجر مكي كتابندن بعض فوايد:

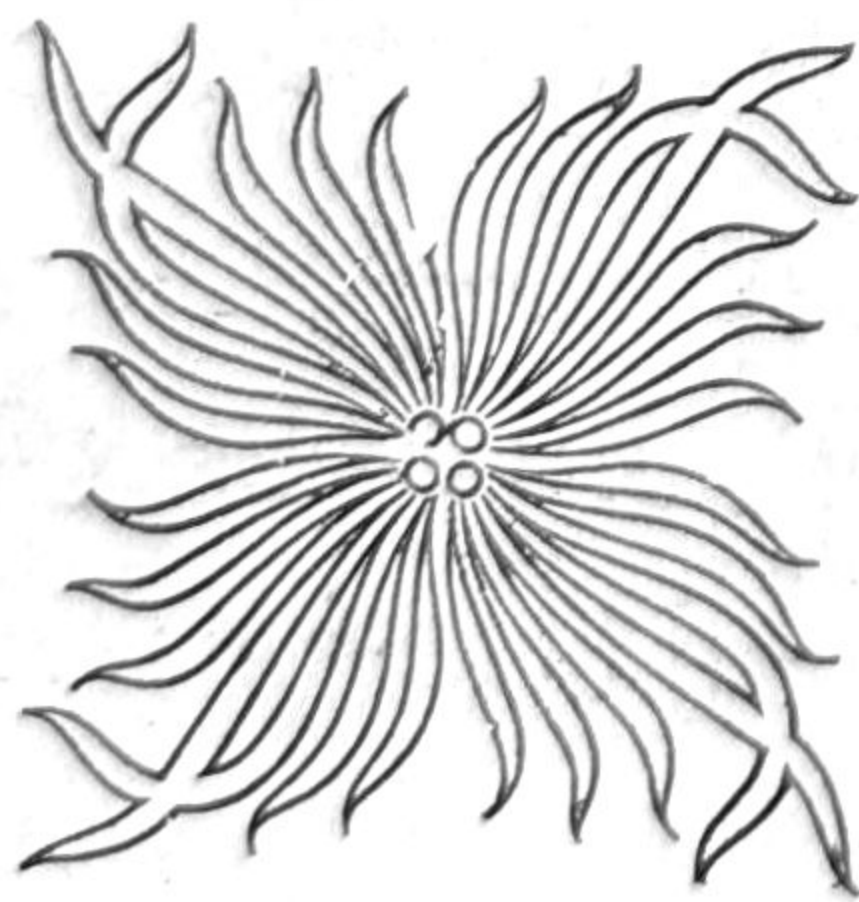
ابن حجر مكي، ابن عادل تفسيرندن كوچورهدر: اضرار فى
الوصية تور ليجه بولور: ثلث دن كو برك برله وصيت (خصوصا
وارثلر حقتى كيمتو قصدى برله بولغانده)، بارچه مالينى ياكه بعضسيني
برجيت آدمك ديو اقرار ايتيه، ياكه اصلى بولمغان بورچ برله
اقرار يازووى ييره، ياكه براگوده گى الاچاقينى آلمادقى حالده
آدم ديو اقرار ايتيه، اوچوزلى نرسه نى براگودن قيمت بهابرله
آلا، قيمتلى نرسه نى اوچوز بهاغه ساتا. اشبو روشلر وارثلر نك
حصه لر نى كيمتو قصدى برله بولغانده اضرار فى الوصية (ضررلى
وصيت) بولوب صاحبي گناهلى بولا.

اضرار فى الوصية خصوصنده غى نصوص شرعيه دن بعضلر:

قرآنده آيه مواريث ختامنده ايتكان: تلك حدود الله ومن
يطع الله ورسوله يدخله جنة تجري من تحتها الانهار خالدون
فيها وذلك الفوز العظيم ومن يعص الله ورسوله ويتعد حدوده
يدخله نارا خالدا فيها وله عذاب مهين.

ترجمه: ميراث حكملرينى بيان ايتكاج ايتيه: اشبولار الله نك
(بوابنده غى) چيكلى، هر كم الله غه ورسولينه اطاعت ايتسه آنى

آقار ياغھلى جنتلرگه مڭگوگه كرونور، بو الوغ استونلكدر .
وقايو كمنه الله ورسولينه گناه ايتسه و آنك چيكلرندن كيچسه
مڭگوگه اوتقه كرونور و آغا خوار ايتكوچى عذاب بولور .
ابو داود، ترمذى حديثلرنده ابو هريره روايتى ايله: رسول
الله صلى الله عليه وسلم ايتكان: «بر كمنه يتمش يل اللهغه عبادت
قيلوبده اولوم حالنده يمان وصيت قيلسه اوتقه لايق بولور»
ابن ماجه روايتنده رسول الله صلى الله عليه وسلم ايتكان:
«بر كمنه وارثينك ميراثيني قاچورسه (تيوشلى حقندن، حروم ايتسه)
الله اول كشينك او جماخدن ميراثيني كيسار .
خلاصه: مالينك اوچنچى الوشندن خيرات برله وصيت
ايتو ممدوح، اوزى ايچون بيوك صدقه جاريه (كيسولمز ثواب)
آرتق برله وصيت ايچون وارثلرنك رضالرى شرط وارثلرگه
زيان ايتو، آنلرنى تورلى حيله لر برله تيوشلى الوشلرندن محروم
ايتو حرام، اوز باشينه الوغ بلا تورغوزو وزور خوارلق كلتور و
بولا .
ملا عالمجان البارودى .

دين نك كر كلـكى

باشى ۱۰ نچى ساندە

(بعثت لاتمم مكارم الاخلاق) (الاسلام حسن الخلق) رسول الله - صلى الله عليه وسلم حضرت تارينك كور كام خلقلارنى تماملك ايچون كوندر لوى، اسلام، حسن خلقدن عبارت بول لوى اشبو حديث شريفلار دن آحق بلنوب، اخلاقسز ملت يشه مگان كى، دينسز بر قوم نكده يشه مز لگى بو حديثلار دن آحق معلوم بولور .
حسن خلق اعتقاد، عبادت و معامله نك جمله سن شامل بولغانلار دن، اسلاميت - چن مسلمانلق - اعتقادى، عملى واجتماعى اشلار نك هر بر نده كور كام خلقلى بولمقدن عبارت بولور .

دين نك غايه سى فائده سى انسانلار نك سعادت و سلامتلك لر ينى تا مین بولادر . انسانلار حيوانيت طبيعتلر نچه هر تور لى حرص (قومسز لقلر غه) ميل ايتو چان بولغانلقلر نندن، آنلارنى نچار ميل لردن حقسز تجاوزلردن ساقلار دای بر قوت حاجت بولادر . بو ايسه شبهه سز دين در .

صو كفى عصر فلاسفه سندن شوپنه و ئير، نيچه كى فيلسو فلار حياتى حرص و آرزو بر له تفسير ايتكانلار . بو تفسير گه كوره جانوارلق جهندن يرتقيج حيواندن آيور مه سى بولمغان انسانلار نك بزوق نيتلرينى توزاتوردای، ضرر لى قومسز لقلر ينى دفع قیلوردای قوت يالغوز دين بولور .

انسانلار نك سلامتلك لر ينى ساقلار، بر برسینه ظلم و تعدى لر ينى منع قیلور ايچون قويلمغان نظاملر پاليسه و ژاندارمه لر بو مقصودنى تماما برينه يتكره آلمازلر . چونكه پاليسه و ژاندارمه لر كور نيرلك

بیر نیچار لئنی منع قیلو، یا که بولغان نیچار لئنی ایه سن تابوب محکمه گه
تابشرو کبی اشلرنی باشقارولر. حالبو که بزوقلقلرنک کوبیسی
بونلرنک کوزی تو شمازدای اورنلرده واقع بولادر.

دین ایسه انساننی یاشرن و آشکارا هر تورلی فناقلردن منع
قیلادر. الله دن قورقو، دیانتلی بولو انساندن بر وقتده آیورلمغان،
حالینی ضبط قیلغان شوندا این بر قوتدر که هر یرده هر زمانده آنی
نظار تنده طوتار، الله نک هر یرده حاضر و ناظر بولوی اعتقادی
شهرلرده قریه لرده ایوده قرده تاوده چوقرده والحاصل ضابطه لرنک
حکومتلرنک قوللری یتمازدای اورنلرده انسان برله هر تورلی فسق
و فساد آراسنده ایک قوتلی برسد بولور.

هیچ کم کورمگان بر یرده بر قابحق آلتون تابقان کشی، بو
آقچه نی یالغوز حرام ایکانلگی حقنده غی ایمانی، عذاب و عقاب غه
دائر دین نک تعلیم قیلغان اعتقادی سایه سنده بو آلتون نک ایه سن
ازلاب تابوب ایه سیننه تسلیم قیلور.

دینسر لکنی آله سور و چیلر بو وظیفه نی وجدانغه یو کلاتماکچی
بولالار. لکن وجدان نرسه؟ تشریح و فیزیولوژی فنی انساننک
بدننده وجدان اسمنده عضو بار لغن کورستیدر. بناء علیه وجداننک
مادی و عضوی بر نرسه بولمدیغی معلوم بولور. بو حالده وجداننی
نساننک معنویاتندن از له مک تیوش بولادر.

ادمون غوتلو فلسفه لغتنده وجداننی بوروشده تعریف، قیلادر
«وجدان یخشینی یماندن آیور و ملکه سیدر» ایمدی بو ملکه قایدن
و نیچک حاصل بولادر، نی ایچون بر آدم قیلدیغی فناقلندن عاقبت
بر اوکنچ حس قیله در، بونک برله عذابلنده در؟

بونک سببی ایسه شبهه سز بالالقلندن آلدیغی تربیه، اوگر ندیکی

ادبلر در . بوجالده يخشى نى يماندن آيور و ملكه سندن عبارت بولغان
 وجدان، دينى تربيه نك انساننك كوكلنده روحنده قالدر غان از لرنك
 هيئت مجموعسى بولوب، قيلديغى فناقدن اوكنويده بونك اثرى
 بولور غه تيوشدر .

اخلاقي فضيلتلرنى اوگرتكان بردين تربيهسى كورمگان
 انسانلرده وجدان بولماز . كشي ايتى آشاب لذتلنوجى وحشيلر
 بونك دليلى در .

حلالنى حرامنى يخشى نى يماننى تعريف ايتكان دين در ، تقدير
 ايدوجى - آگلاوجى - عقدر . بونك ايچون اسلام دين برله
 عقلنى بروقتده آيور مغان، بر در جهده طوتقان (دين المرء عقله
 ولا عقل لمن لادين له) [ارواه بوالشيخ وابن النجار عن ابى هريرة.]

مشروع بولغان بر اش گاه ممنوع بولور، حلال بولغان بر نرسه
 بعض حالده حرام بولور . بونى دين نك دلالتى برله عقل تقدير قيلور .
 بوكونده هيچ بردين گه باغلامدقلىرىنى سويلابدده اخلاقنى
 رعايه قىلوجى ملحدلر عصرلردن ييرلى دين تربيهسى اچنده يشه گان،
 بو تربيه تاثيرلرى آستنده دوام ايتكان جمعيتلر آراسنده، اوسدكلورى،
 يخشيلق يمانلق حقنده غى قاعدهلرنى آبلردن اوگره نكلىرى ايچوندر كه
 افرىقا وحشيلرى در جه سينه توشمىلر .

الله تعالى نك ذاتى وصفتلرى، پيغمبرلر و قيامت كچى مؤمن به لرده
 شك شبهه ده بولغان دينسزلرده دين نك انسانلرنى بر برسينه باغلاغان
 ايك زور برر ابطه بولووينه، انسانلرنى كور كام خاقلر غه بيور وچى
 فناقلردن طيوجى بولغانينه اشانلر، انسان لرنك حاللرى دين گه
 يابشدقلىرى مدتده تزوك بولاچاغينه قناعت ايدلر . هر بر عاقل،
 دينسز و بناء عليه اخلاقسز بر جمعيت نك يشه مدكىنى تصديق قيلور .

م . شمس الدين .

آخرى بار

اوشبو ياغى ۸ نچى سان مجله ده مذکور، «فى سبيل الله» نك
معناسى خصوصنده اويياظى طمق اولينك امام عبدالله احمر ف افدينك
اعتراضى مناسبتيله.

ايضاح:

مصارف زكات بابنده «فى سبيل الله» عنوانينك، توغرى، براگوگه
تمليكسن او ك، و جوه خيرگه صرف ايدلمكيني شامل ديواوتكان ياغى
۳ نچى و ۱۱ نچى سان مجله مزده يازدق ملتك بو معناغه اعتبار
ايدولر ينى و قلبى اولتورغان كمسنه لرنك شولاى عمل قىلولار ينى
تىلادك.

بو معناغه حمل ايتكمز، فقهاء كتابلار نده غى تفسيرلردن
غفلتكه مبنى دگل ايدى. بلكه اول تفسيرلرگه اتباعنك شرعا عدم
لزومندن، نصو سنك تحملىرى قدر حكمة و مصلحة عامه گه حملى
وجو بندن ايدى.

«انما الصدقات للفقراء» آيتى، تمليكده قطعى دگل. حتى عربتجه لام
تمليك ايچون موضوعده دگل. بلكه اختصاص ايچوندر. اختصاص
ورينه (محل قرينه سى ايله) كوره تمليك ضمننده اولان اختصاصغه
حمل ايدلهدر. آية مذكوره ده تمليك معناسينه حمل ايدلسه يينه
اختصاص اعتبار يلهدر.

مذكور لام كرك تمليك ايچون - كما هو عند الجمهور -
كرك محض استحقاق ايچون - كما يقوله البعض - بولسون، بزتك
«فى سبيل الله» توغرى سنده غى محملمز آگا مساس ايتماى، چونكه بو
كلمه «للفقراء» كلمه سينك تمامينه معطوف بولوب «الصدقات فى سبيل الله»
مالنده بولادر. بناء عليه صدقاتنك بعضلى فقرائه تمليك ايدله ايكان،

بعضلرى توغرى آنلارنىڭ فائىدەلىرى ايچون، فى سبيل الله صرف بولوب، اشبو آيت بىرلە عمل تابولسە كرك ديو اميد قىلامز. بزنىڭ بو تفسير ومحملمز، انما الصدقات للفقراء عنوانىدە، تملكىكنك - قطعى بولمىسەدە - ظاهر متبادر وظنا قوى وبناء عليه محمل صحيح بولمىقندىن اعراض ايتوب دگلدز. بزنىڭ آگلاومزچە مفاد آيت: صدقاتنى محتاجلرنىڭ خصوصى حاجتلرى ايچون اوز قوللر يىنەدە بىرلور، عمومى حاجتلرى ايچون وجوه خىرگەدە صرف ايدلور. قرآننى تفسير دە، عربىت تحمىل ايتدىكىدە، رسول الله صلى الله عليه وسلم دن منقول اثرگە مخالف بولماقندە، مصلحة و حكمة شاملەگە حمل ايتوب تفسير اولى كور يىلە.

«دفع شبهه»

بو فتوى وتفسير دە «سلفلر تفسير لر يىنە مخالف، مجتهدلر فتوالر يىنە متافى» دىمىك شىبهه سى ضعيفدر. چونكە سلفلر آراسىدە بو ماددەدە قارارلى تفسير يوق. امام ابو حنيفەدن آچىق روایت يوق. امام مالك، ابو يوسف، احمد حضرتلرى غازى، امام محمد حاجى، بعضلر فقراء قراء، بعضلر طلبة العلوم - بونى ايك افضل تفسير ديوچىلردە بار - دىوب تفسير ايتكانلر.

خلاصه: سلف هر قايسى اوز وقتلرنىدە فى سبيل اللهنى كور ب، شوگا كورە تفسير ايتكانلر. آنلارنىڭ اختلافلرنىڭ آگلاناكە، هر زمانىڭ اقتضاسىنە و احتياجىنە كورە سبيل الله تفسير ايدلور.

ققال تفسيرلرنىڭ تولا، رازىنىڭ: «الكفى مادەلرنى لام بىرلە تعبير ايتوب، سبيل الله مادەسىدە لاسىز تعبير ايتكى، بناء مساجد و قناطر كىبى منافع مسلمين و وجوه خىرگە صرف ايتونىڭ جوازىنى آگلاتادز» دىدىكى ۱۱ نچى سان مجلەدە يازغان ايدى.

بو بابده تاریخی و اثری ایضاح:

رسول الله صلی الله علیه وسلم، اطرافدن کلگان و بیت المالدہ بیغولغان اموال صدقاتنی، اصحاب آراسنده تقسیم ایتکان. فقرا و مساکین گه، یولده قالغانلارغه، اوزی ایچون، قبیله سی ایچون بور چلیلارغه، اسلامغه کرمکی، یا که یاردی مأمول بولغان کافر لر گه، اسلامغه کروب الفت و ثباتلری مطلوب بولغانلارغه، و اسلامده حسن خدمتلری بولور دای کمسنه لر گه الاشکان. بعضلرینه آز، بعضلرینه کوب، بعضلری فقیر، بعضلری شاقنای غنی بولدقلاری حالده ویرگان، حتی اسلامنی شرط ایتماینچه، یوقار یده ایتولگانچه کافر لر گاده ویرگان (۲) خلفاء راشدین وقتلر نده، اوشانداق اصحاب آراسنده اسلامده خدمتلری مأمول کمسنه لر گه و علی الخصوص علماء طائفه سینه تقسیم ایدلگان. هر کمگه درجه لرینه و خدمتلرینه و ملت ایچون تیاچک فائده لرینه باقو براق تفاوتلی حالده ویرلگان. مک، اون مک، حتی یوز مک در همگه قدر الوش صاحبلری بولغان. اشبو الوش لر «عطا» اسمنده یورگان.

بو تقسیملرده غالباً حفظ دین، تقویه دین، اعلان شعائر دین منظور بو لو ب کلگان. اول وقتلرده خلقنک دینی همت و اجتهادلری قوتلی بولدقندن، مساجد و قناطر کبی خیراتنی اوزلری مباشرت ایدوب، عملی معاونتده بولهر اق تور غوزغانلار. قباده، ایک الک رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه لر برله، اوز ایولرندن الک، صوگره

(۲) مصارف زکاتنک بارچه سنده فقرنی و اسلامنی شرط ایتو، مذهب حنفی قواعدندن بولسه ده، اصل مصلحه عامه، اثر تاریخی اقتضالرینه کوره راجح و قویا ثابت فکر دگلدر. بناء علیه اکثر ائمه اشتراط مذکورنک خلافتده لورد. بناء علیه علم خدمتنده، خلقنک حسن اخلاقی یولنده بول باشچیلیق اشلر نده بولغان اماملر و مدرس لر بر درجه غنی بولسه لارده، شرعا مصرف زکات بولسه لار کرب

مدینه ده اوز لری اشلاب مسجد تورغوز دقلری ثابت و مشهور دور.
باشقاچه وجوه خیرگه حاجت آز بولدقندن صدقاتنی غالباً
تملیک روشنیچه صرف ایدلگان، وگاها مصلحة عامه ایچون تملیکسز
صرف ایدلمکده واقع بولغان. خالد بن الولیدنک (رضی الله عنه)
زکات حصه سی ایله جهاد و غزا بولنده آنلاروقف ایتدی، رسول الله
صلی الله علیه وسلم طرفندن استحسان ایدلدی، بخاری و غیرلر
روایتندن استفاددر. شونلقدن بولسه کړک، فقه مالکی کتابلرند
زکات مالینی بناء حصون و قلاع و سائر اسباب جهاد یتوشدر و
بوللرند صرف ایتمک جوازینی ذکر ایتمشلر.

اول زمانلارده مسلمانلار اوزره - اعداء طرفلرندن سؤ قصد،
اسلامنی اساسندن قورتمق، عالم وجوددن بتونلای کوتارمک غرض
فاسدلری یک مصمم بولدقندن - صورتا هجومی، معنا و حقیقه
دفاعی، محاربه و جهادلر لازم بولدقندن، فی سبیل الله اش یالغوز
جهاد بولوب کورلگان. بناء علیه اکثر ائمه بو عنواننی جهاد و غزا
برله تفسیر ایتکانلر.

بزنگ بو مملکتزده بو حال یوق. اسلام ایچون امن و امان
کورلوب تورا. بس بزنگ ایچون حکومت طرفندن اذن و یرلگان،
حفظ و تربیه سی اوز موینمزغه سالونغان دینمزنی و آنک شعارینی
و کړکی اسباب ولوازمینی ساقلاو و قوتلاو ایک برنجی سبیل الله ده
اش کورو، واوشبو بولده اعانت و صدقه صرف ایتو ایک مهم امردر.
بناء علیه زکات و صدقه ماللرندن مسجد و مدرسه لر، دارالایتاملر،
و سائر عمومی حاجت اورنلر تورغوزو درست بولسه کړک.
اگر بناء مساجد و مدارس و مکاتب کبی وجوه خیراتی، دین
واخلاقمز ایچون ایک مهم بولغان مطالبینی، مصارف جمله سندن

قىلنمىسە، بونلر ايچون آقچە قايدىن بولا چاقى، تىرعا كم التزام ايدە چك.
 بر اور نده بولا ايگان، شېھەسىز اون اورن ضايىع قالاجاق.
 بعضلر اويىلارلار: نچە يوز يىلدىن بىرو مملكتىمىزدە دىنىمىز
 ساقلانوب كلگان، درسلىر اوقولغان، مدرسلىر ترشقانلر و فلان
 و فلان و فلان.

خىر بو سوزلر و بو اشلىر بر كلى اش دگل، الكلردە خلقىدە
 ايتور لك ثروت بولمىغان، فكلرا تىبە، امور عامەدە يىخشى بصىرت،
 احوال عالمىدىن خىردار بولوب درست اعتبار، اسباب بو نىچە
 مستقىلگە يىخشى نظر يوق درجە سەندە آز بولغان.

تجار قسىمى بخارا كىبى يىخشى مدرسەلى يىردە بولوب،
 مدرسلىرنىك و شاگردلرنىك كىفىيە معىشتلر يىنى، اھالىنىك بونلرغە نى درجە
 معاملە قىلدقلار يىنى كورگالاسەلردە تىوشلىچە استفادە ايدە آلمغانلار،
 بر بىرلە اتفاق و تعاون ايدىرك يىخشى صدقات جارىيە تورغوزە
 آلمغانلر. شولاي بولسەدە حمىيە دىنىيە و غىرە مليە صاحىبلرى، فدائى
 مدرسلىر، فدائى شاگردلر، قراول ايوى كىبى ايكى اوچ قولاجلى
 مدرسەلردە قىرمىسقى معىشتىنە قىناعت ايدىرك اوزلر يىنى، صحتلر يىنى،
 جانلر يىنى فدا ايدىرك اوقوغانلر، اوقوتقانلر (آنلارغە مك مك رحمتلر
 بولسون) لىكن بىزنىك بو قدر ملتىمىز ايچون اول اشلىر، اول اوقولار،
 اول تربىيەلر بىك آز، بلكە آنلارنىك اون الوشى بلكە يوز الوشى
 بولورغە تىوش، و ئانىا اول درجە فدائىلك كمدن كوتولە، اول
 حالنى بر آدمگادە تىكلىف جائز دگل،

بر مدرس آچ، يالانغاچ بولسون دە، شاگردنىك اوقوب تورولق
 يىخشى اوزنى و سىكىنىسى بولمىسون دە (باشقى اسباب بطرىق اولى)
 آندىن يىخشى اوقونى و صوگرە ملت ايچون حسن خدمتى كوتوب
 تور. بو روش درست يول، منطقى روش دگل، بلكە ملت،

اوقوچيلار، ملت فائده سينه حاضر له نوچيلار ايچون يىخشى سىكنا،
يىخشى اسباب حاضر ايتسون ده، آنلاردن يىخشى اوقو ويىخشى
خدمت كوتسون، تئاك كم بتون دنياو عالم اسلامده شولاى بولغان
وهنوز بوله قده در.

مونه موندای يىخشى اورنلر، يىخشى تربيه لر ايچون كليتلى صوما،
زكاتدن ماعدادن توغمايدر، باشقه تبرعات يوللري ايله موني اشلاب
بولمايدر. بلكه هر يرده اوزينه كوره مدرسه و مکتبلرنى، يرنده
بولغان صدقات برله يىخشى ايتوب تور غوزمق، اوقو اسبابىنى
يىخشى ايتوب يتوشدر مك يتوشدر آراده بر صاحب همت، عالی
جناب آدم، محض نافله سندن يىخشى خيرات تور غوزه ايكان بيك
يىخشى، آگا يوك، يوك آفرين ور خمت. لکن بونادر بولا،
ملت موگا اشانوب توررغه يتوش دگل. بلكه كليه لى واصوللى
مخرج يوناتوب قويمق لازمدر.

زكاتنى وجوه خيرگه صرف ايتوده حيلهء شرعية

بعض فقه كتابلرنده زكات مالينى وجوه خيرگه صرف ايتو
ايچون اشبو روشلى حيله ذكر ايدلگان: زكاتنى بر فقيرگه تمليك
ايدله ده، اول فقير مسجد، مدرسه، كوپر كى وجوه خيرگه صرف
ايتو، ياكه مزكى (زكات ويرگوچى) ويرگان زكاتينى فقيردن
قايتاروب آلوب وجوه مذكورگه صرف ايتو.

ايندى اشبو روش برله زكاتنى ملك ايتوب ويرو، وهم آنى
ملتنك عمومى فائده سينه صرف ايتو جهتلرينى جمع ايدله بوروش
بايتاق علما طرفندن استخسان، وكوب اغنيا طرفندن عمل ايدله
كلگان، بوروش اوشبو وجهلردن چن مقصود ايچون كافى طريق
دگل، وهر وقتده تمسك ايدر ايچون يرارلق روش دگل.

(۱) ملك و كيسه سينه گرگان آقچه نی وجوه خیر گه صرف ایتو گه مذکور فقیر نی کم کوچلای، بر آدمکده حتی یوق، خالص اوز ملکی، فقیر، احتیاجی بار. آرتق احتیاجی بولمغان فقیر لرده ده بو بابدہ سؤ استعمال یوق دگل، بلکه تجربه ثابت.

(۲) پوروشده صاحب مال، زکاتینی موینندن تشورگان بولسه ده شوای و منفعة عامه سی صدقه جاریه درجه سینہ ایرشمای، بلکه صدقه جاریه فقیر طرفندن تور غوزولغان، آنک اوز ملکندن قیلغان صدقه جاریه سی بولا.

(۳) محتاج بولمغان، بر تورلی بلا و قضاغه دوچار بولمغان فقیر گه کوب مالنی تملیک ایتو درست بولوب، زکاتین حسابلانسه ده آرتق مستحسن دگلدن. خیر، الک منفعة عامه ایچون بر خیر باقی اشلاب، بورچلی بولوب قالغان فقیر گه کوب زکات بیروب یاردم ایتو یوللی و معقولدر.

خلاصه: زکاتنی توغریدن توغری، هیچ براگو گه ده تملیک ایتمای، خیرات اشینه صرف ایتو درست و معقول بولادر.

بو بابدہ تورلی کتابلارده کورنگان روایتلر:

روح المعانی (ج ۳ ص ۳۲۷)

(وفی سبیل الله) ارید بذلك عند ابی یوسف منقطعوا الغزاة و عند محمد منقطعوا الحجج و قيل المراد طلبه العلم و اقتصر علیه فی الفتاوی الظهیریة و فسرہ فی البدائع بجميع القرب فیدخل فيه كل من سعی فی طاعة الله تعالی و سبیل الخیرات.

فتح البیان: (ج ۴ ص ۱۲۴)

وقيل ان اللفظ عام فلا يجوز قصره على نوع خاص ویدخل

فيه جميع وجوه الخير من تكفين الموتى وبناء الجسور والحصون
وعماره المساجد والاول اولى لاجماع الجمهور عليه.

روح البيان: (ج ٢ ص ٥٣٦)

وسبيل وان عم كل طاعة الا انه خص بالغزو اذا اطلق وعند
محمد هو الحجيج المنقطع بهم ديسهده (وجاهدوا باموالكم وانفسكم
فى سبيل الله) آيتينك تفسير نده (ج ٢ ص ٥٢٢): هذا اللفظ عام يقع
على كل عمل خالص لله تعالى سلك به طريق التقرب الى الله تعالى
باداء الفرائض والنوافل وانواع الطاعات واذا اطلق فهو فى
الغالب واقع على الجهاد حتى صار لكثرة الاستعمال كانه مقصور
عليه كما فى شرح الترغيب يقول الفقير فمعنى فى سبيل الله اى فى
الطريق الموصل الى الجنة والقربة والرضا وهو ان لا يكون
بهوى وغرض وان كان حصول الجنة كما فى المفاتيح.

جامع البيان فى تفسير القرآن لابن جرير الطبرى (١٠٠ نجي
جزء) واما قوله وفى سبيل الله فانه يعنى وفى النفقة فى نصرة دين الله
وطريقه وشريعته التى شرعها لعباده بقتال اعدائه وذلك بغز والكفار
وبالذى قلنا فى ذلك قال اهل التأويل **فقه مالكي** المسمى ببلغة السالك
لاقرب المسالك للشيخ احمد الصاوى على شرح السيد احمد الدر
دير: (لغير جهاد فى سبيل الله) اى واماله فيجوز كما قال ابن عبد
الحكيم ينشئ منها المركب للغزو ويعطى منها كراء النواتية ويبنى
منها حصن على المسلمين ولم ينقل اللخمي غيره. (ج ١ ص ١٩٨)

ملا عالمجان البارودى

تربیه و تعلیم بایندن وعظ و نصیحت مسئله سی

باشی ۱۰ نچی سانده

بر یاقدن کله چک نسل نی بالالرنی دینی، اخلاقی و علمی تربیه و تعلیم لازم بولغان کبی، ایکنچی یاقدن تحصیل زمانی کیچکان الو غلامزغه حاجت بولغان درست مو عظه و خطبه لر ترتیب قیلوب بتون ملتمن نی یاقتیلوقغه چغاروب و کوللرن نورلندمق لزومی بیک آچق سیزله در. دینینه محبت و حرمت ایدوچی، بتون شغللرینی تاشلاب محض عبادت نیتی برله مسجدگه کیلوچی مسلمانغه بو مبارک اورنلرده بیر لگان تلقین لرنک نبقدر اثرلی بولاچاغن اویلاغانده مو عظه لر بیک حاجت و غایت اهمیتلی بولوی بلنور. اللهغه ایمان کلترگان مؤمن، مبارک مسجدنک منبر و محرابلرندن دین اسمندن سویلنگان و عظله رغه قارشى حس سز - طویغوسز - اثر سز قالو احتمالی یوق. دنیا شللرندن وقتلیچه بوشانوب روحلرینی تربیه لمک امیدى برله دیندار مسلمانلر مقدس مسجدلرگه کیله لر، بو اورنلردن امید ایتدکلری فیضلر نی فائده لرنی آلسه لر نچار لقلرغه آرزولری بته چکدر، بو امیدلر نندن محروم قالسه لر اخلاص و شوقلری سونه چدر. بو جهتلر نی فکر لمک لازمدر. واعظنک آغزندن چغوب بتون مسجدگه تارالغان وعظ نصیحت طولقلری قولقلر نی آچار دای کوللر نی اویاتور دای اثرلی علوی بولمق لازمدر که فائده سی محقق بولسون. وعظله ر بوروشده بولمغانده مسجدنک معنوی تائیرلرن بوزارغه حرمتلرن جویارغه سبب بولور.

هر کم نک کولگنده وعظ و نصیحت تگلارغه تیرهن بر درد و شوق بولادر، هر مسلمان و عظله رنک روحغه تائیرینی بله و آنک زفخاتی برله سعودانه یشهرگه

تليدر . شول اميدبر له مسجد گه كيله در . وعظاير شول اميد لر گه موافق چقسه
 اخلاق توز وتمك ايچون مسجد لر ايک گوزل وسيله بولور لر . بو قدر
 خالص محبت ، بو درجه در دوشوق بر له مسجد گه کلگان بر مسلمان ،
 بيون کوکلی دينينه قارشى محبت بر اه طولاردای ، روحى آچيلوردای ، فکرى
 اويغانيرداى اثرلى سوز لر ايشتمز ايسه ، بو کشينک بتون در دوشوقلرى
 سونه چکدر . اسلام عبادت خانه لر ينک ساده لکلرندن کلگان لطافت
 وعاليلک لرى هر روح غه کوتار يبو ميلی ، هر کو گلگه حرمت و محبت
 حسى - طويغوسى - بيره در . ايمدى موندای مبارک اور نلرده
 سويلنگان سوز لرده بو اور نلرنک مقدس و لطافت لگی نسبتنده عالی ،
 دين اسلام نک عالیگی نسبتنده کور کام بولور غه لازمدر .

لکن حاضر نده دين اسمندن سويلنگان وعظاير بو مبارک
 اور نلر غه مناسبى بولمغان موضوع حديثلر ، خرافه لر اصلسز
 اسرايلى قصه لر دن عبارت بولغانلقدن ، وعظ اشلىرى بيک تأسفلى
 حالده در . يوقار يده ايتولگانچه بو اور نلر دن سويلنگان سوز لر
 زيچک بولسه ده اثرسز قالمقدن ، بو کبى خرافه لر بر نيقدر صاف
 مسلمانلر تک عقیده لر ن بوزار غه ، دين اسلام نى تحقير بلکه تحريف گه
 سبب بولغانلقدن بيک زور گناه در . تمام اخلاص بر له مسجد گه
 کلگان صاف اعتقادلى سلامت فکرى بر مسلمان بو اور نده دين
 اسمندن ايشتيدى سوز لر دن اعتقادى وفکرى بزولوب ، کوکلی
 صنوب مسجد دن قايتسه بونک گناهينه سبب کم بولغانينى اويلامق
 تيوش بولور . حضرت على رضى الله عنه کوفه مسجدينه کروب
 واعظلر نک وعظلرينى کور گاج حسن بصرى حضر نلرينه بشقه سيني
 بارنده بو اور نندن طرد قيلديغى نقل ايدلگان . حضرت على نک بو
 معامله سى بو وعظلرده دين گه خلاف تلقينات کور گانلکدن نهى عن
 المنکر بانندن بولادر . ايمدى بو کونده حضرت على کبى وعظاير

تیکشروب یروچی کورنمی. شونک ایچون هر واعظ اوز وجدانی
براه و عظارینی تیکشوررگه اوز اوزینی حساب قیلوب توررغه،
تیوشسز و عظردن طیولوررغه، و عظارینی درست اسلوبده قیلوررغه
طر شیرغه، بیک مدهش مسئولیتی بولغان بو وظیفهده اوزینی سلامت
قالدررغه اجتهاد ایدرگه لازم بولور.

واعظده بولوررغه تیوش صفتلر: واعظ بولغان کشی دین علمنده
درست معلوماتلی، دیانتلی. اخلاقلی احوال زمانده بصیرتلی سوزرگه
فصاحتلی بلاغتلی بولمق لازمدر. سوزده فصاحت - اوستا آچق
سویله مک - واعظ ایچون ایک کرکلی صفتدر. فصیح آغردن
چقغان سوزنک تأثیری قوتلی بولادر. (وان من الیمان لسحرا)
حدیث شریفی خطیبلر حقنده سویلانمشدر.

واعظده رعایه سی لازم قاعده (تقدیم الایم علی المهم)در. یعنی
کرکردن الک بیک کرکلرنی سویلارگه تیوش بولادر. واعظ
بولغان کشی اوزینک نیندی قوم آراسنده ایکانن اویلاب، آنلرنک
حالی رینی آغلاب دینی و دنیاوی احتیاجلرینه مناسب و عظلم سویلرگه
تیوشدر. و عظنی حالنک اوزگار وینه قاراب اوزگارته توررغه
کرک بولور. عصر سعادتده اصحاب کرام و سلف صالحین
عصر لرنده هر مهم اش حقنده اوزینه مخصوص و عظلم خطبه لر
سویلانوب کلدکندن، سلفلر بولنده بولوررغه تلاوچیلر آنلر سیرتنچه
بولمقلری لازم کیلور. احوالگه برده نظر ایتمای همان برتورلی
وعظ سویله مک و اعظلق توگلددر. ملا لرنک کوبورگی عمر
بوینه مخصوص بابلر دن غنه و عظم سویلیلار، حال و مقامنی رعایه
قیلمیلر. بو و عظلمنک کوبیسی نه دین نه دنیاغه فائده لی نرسه لر بولمی.
قرق مرتبه ایشتبوب طویلوب بئکان موندای مهملاتنی تگلاررغه

در دلنویچی ده بولمی اثر ییده. قالمیدر. بو قصور لرفی الحقیقه
 مدرسه لر گه راجع بولادر. مدرسه لر ده ملا بولایق شاکر دلر گه
 وعظ در سلری بولمی، بو توغریده معلومات بیرلمی. حالبوکه وعظ
 و خطابت علمی مخصوص برفن، ملالقی ایچون ایک مهم حاجت
 بولغانلقدن مدرسه لر ده بونک ایچون مخصوص درس بولور غه
 ملا بولایق شاکر دلر نی وعظ و خطابت گه ممارسه قیلندر غه -
 (عادتلندر گه) - سوز نیچک سویلار گه تیوشلگن عملی روشده
 کور ستور گه تیوشلی ایدی. - آخری بار.

محمد نجیب تونقاری

علم السیر و المغازی

(۵ نجی عددن مابعد)

(باشلاب سیر یازوچیلردن ایکنچی سی)

عروة بن الزبیر بن العوام حضر تلری

عروة بن الزبیر حضر تلری مدینه منورهده یتشان فقهای سببه دن
 بری اولوب مجتهد مطلق ایدی. آتاسی حضرت زبیر، عشره مبشره دن
 بریدر. آتاسی ذات النطاقین لقبیه ملقب «اسماء» ابوبکر الصدیق نك
 قزیدر. زبیر نك آتاسی ایسه، رسول الله نك عمه سی حضرة صفیه
 ایدی. عروة اوتکون، حافظه لی، زاهد، متقی، صالح و عالم ایدی،
 خصوصاً علم حدیث و علم سیرده افراندن اوستون ایدی.

علم حدیث و باشقه علملر نی آتاسندن، زید بن ثابت دن، اسامه دن،
 آتاسی برله بر توغمه فارداشی حضرة عائشه دن، ابوهریره دن و باشقه
 اصحاب کرامدن روایت ایتمشدر. اوزندن اوغلی هشام، زهری
 و سائر ذوات کرام روایت ایتمشدر.

عروہ حضر تری غایت صابر ایدی شول صبر لغی سایه سنده
 باشینه کیلکان غایت زور قایغی و بور چو لرنی بیک بیگل گنه اوتکاروب
 بیرہ ایدی. بر زمان شامده ولید بن عبدالملک حضور نده بولندغی
 وقت آیاغینه «اکله» بر نوع آور و ایر شوب باشقه اعضا لرینه سرایت
 ایتماسون ایچون آورو آیاغینی کیسه رگه مشورت بیردیلر. معقول
 کوروب کیسدر رگه رضا بولغاچ، کیسوالمینی (جفاسی) بلدر ماس ایچون
 شراب اچوگه اشارت ایتمسه لرده: «سلامتک امید ایتمکان نرسه مدن،
 الله تعالی حرام ایتمکان نرسه برله یاردم ایستامیم» دیه قبول ایتمامش.
 «بولماسه منوم (یوقلاته) یاکه مخدر (حسنی یوغالته تورغان) دوا
 بیر الک» دیدکلرینه فارشی «اعضالرمدن بر اعضامنک مین سیرمه مدن
 غائب بولورینی سومه ایم، چونکه مین آنک المی برابرینه الله دن
 ثواب امید ایتمن دیمش.

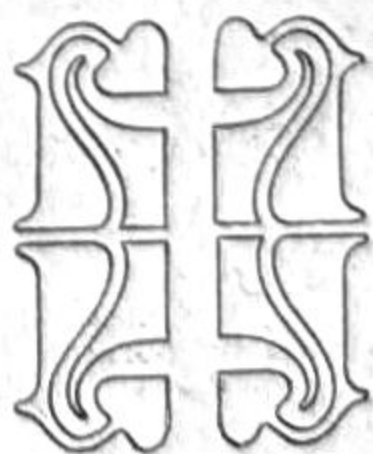
صوگره تو بقندن ایتینه قدر پچاق برلن کیسوب سویه کنی
 پچقی برلن کیسمشدر، اوزی همان تکبیر و تهلیل ایتوونده دوام
 ایتمش. سویه کنی کیسوب تمام ایتکاچ بر صاوته زیتون مایینی
 قایناتوب کیسلمش آیاغنی شول قایناب توره تورغان مایغه طقمش لر،
 شول حالده بایتاق هوشسز بولوب تروب هوشینه کیلگاچ، ماگلای
 تیرلرنی سورتوب، اوزینک کیسوب آلمش آیاغینی قولینه توتوب
 «مینی شول آباق اوزر نده یور تکان الله بله درکه مین بو آباقلروم
 برلن معصیت یواننده هیچ بولمادم دیمش». همان شول حالده روزه
 سنده دوام ایتوب قرآندر، کیچ وکوندوز اوقی تورغان وردلرینی
 اولده گیچه دوام ایتدرمش. اشبو سفر نده اوک محمد اسملی اوغلی
 اوری برلن برگه بولوب، اوغلی ولیدنک آبرارینه کردوکنده آنده
 بولغان آطلرنک برسی تیبوب مذکور اوغلینی اولترمش. اوز باشینه

بالاسى سيبلى كىلگان بو قدر خسر نلرى ايچون كيك صبرى سايه-
 سنده، خسر تىنى طشقار و چغار وب حتى «اوف» دىماينچا مدينه منور هگه
 قايتقاچ بارى: «لقد لقينا من سفرنا هذا نصبا» ديمش. عروه غايت
 جومار دايدى شونك ايچون كشيگه احسان ايتونى ياراته وشوندىن
 بيوك لذت آلا ايدى. آنك جومار دلغى شول درجهگه ايرشدى كه
 حتى اوزينك باغچه سنده خرما لرى پشوب يتكاچ، باغچه قويمالرىنى
 سوتوب قويوب، باغچه سنده بولغان خرما لارىنى آشار غه هم آلور غه
 هر كمگه اذن عام ايتا ايدى. اوزى باقچه سينه كردكده باغچا سندن
 چقانغه قدر «ولو لا اذ دخلت جنتك قلت ماشاء الله لاقوة الا بالله»
 (۱) آيتىنى تكرار اوقور بولغان.

مدينه منوره اهاليسى ايچون قازوتقان قويوسى صوينك
 طايطلغى وموللغى برله، بوكوننده «بئر عروءه» ديه مشهور
 قويولردندر.

حكمتلى سوزلردن: بالالر كز غه علم او كزه تکز، علم بيو او كره تمك
 نى قدر كوچ ومشقت بولسه ده، كيله چكده بالالر كز نى بيو كالاندر.
 بر قومك كوچكى فقير بولسه ده صاحب علم بولسه بيو كدر.
 عروه هجرتنك ۲۲ سنه سنده دنيا غه كىلوب ۹۲ ده مدينه منور ه دن
 دورت كچلك بيرده صولر ينك و باغچه لر ينك كو بلگى برلن مشهور
 «فرع» اسملى قريه ده وفات ايدوب شول قريه ده هم دفن ايدل مشدر.

يعقوب آدوت

صوغش غەدائىر

حاضرگى صوغش بىرلە الگرگى صوغش آراسىن مقايىسە
(باشى • ۱۱نجى ساندا)

الوغ بوردىنو صوغشندە كوتوزوف، ناپاليون، عسكرلر يىك آر تلىرندە
بيوك اورندە صوغشنىك بار شىنى قاراب تورولر، لازم بولسە عسكرلرنى
بىر طرفدن ايكنچى طرفقە حرىكت ايتدرر لر ايدى. اول زماندە غى صوغش
غشلىرىك كو برەگى سونگو بىرلە اجرا ايدلد كىدن عسكرنىك بىك چدام بىك
قوتلى بولوى حاجت ايدى. بونىك ايچون صوغشلىر اوزاقغە صوزلماز،
اوچ كون دوام قىلغان صوغش بىك آز بولور ايدى، اول زماننىك
عسكرلرى عسكرلكدە كوب يىللىر خدمت ايتكان كشىلر ايدى.
عسكرلك مدتى بوزماندە غى كىبى ۳ - ۴ يىل بولماي، عسكرگە
آلغان كشى اولگانچە ياكە اشدىن چققانچى همان عسكرلك قىلور غە
بورچلى ايدى. اول زمانلار دە ياوروپانىك بىر بىرندە تىمر بوللر
بولماغانلقدىن مكار چاقىرم مسافەنى عسكرلر جياو يورولر ايدى.
بو قدر مشكللك بىرلە برابر، قوماندانلر نىك يول يورودە ماھىرلىكى دە اعتبار
قىلنمىز ايدى. بوسىبدىن صوغشندە اش كورستكان عادى عسكرلر
بعضلرىنە افىسرلك حتى گىنىراللىق مرتبە سىدە بىرلور ايدى،

الگرگى صوغشنىقە برعصر اوتكاندە عالملىر مهندسلىر، انسانلرنى
كو بىرك تلف قىلا آلور ايچون بتون عقل و فكر قوتلرىنى ياكى
قوراللىر اختراع قىلور غە صرف ايتدىلر. بىراقدىن آتقان طوبلر،
بىر مىنوت اچىندە مكارچە يدرەلر ياودرغان پولەمىتلىر، هوادە
يارىلا تورغان شراپنىللىر اختراع قىلدىلر. يوزمىك لىرچە كشىلرنى،
انسان تلف قىلور غە مخصوص قوراللىر اختراع ايدىرگە طرىشدرلدى.
لكن كوب زمان اوتمدى بىرسىنىك ياكى اختراع حسابلانغان قورالى،
بىشقە سىنىك اختراع قىلغان قورالى سىبىلى ايسكرمەگە باشلادى. دولتلىر

ص	س	خطا	صواب
۲۶۷	۱۴	قىلغاندە	قىلغاندە
۲۶۸	۱۰	حرکت	دېيىپ
۲۶۸	۱۶	تحميل	تمحمل
۲۶۸	۲۱	تحميل	تمحمل
۲۶۹	۲۲	و تحميلنى	و تمحلىنى
۲۷۵	۹	قرداشلىرى	قرداشلىرىغە
۲۹۷	۱۳	قالدۇ دىقلىرى	قالدى دىقلىرى
۲۹۸	۱۸	جايىلوۋى	جايىلوۋىدىن
۲۹۹	۲۲	اثرلىرىدە	اثرىدە
۳۰۵	۳	سونداي	شونداي
»	۹	وظيفە	وظيفەسى
۳۰۶	۴	سوزگۇن	سوزگۇن
۳۲۳	۱۴	فرع	فروع
۳۲۸	۲۱	اشندە	شندە
»	»	د	دە
۳۳۵	۱۹	نسانىڭ	انسانىڭ
۳۳۶	۱۱	ارواھو	رواھو

ادارەدىن:

بوا امامى ملا عبد اللہ و امام ملا اسماعيل عزة اللين جنابلىرىنىڭ:
 صورادىقلىرى مجله لرنىڭ ادارەدە بولغانلىرى كوندىلىدى.

قزاند، ۱۵ كوندہ بر چغا تورغان دینی، ادبی، علمی

الدین والادب

مجله سینہ ۱۳۳۳ سنہ ایچون مشتری دفتر آچق.

	آبونہسی اولگیچہ	بر یلق	۳ صوم
۵۰ تین	»	یارم یلق	۱
۱۵ تین	—	نسخہ سی	—

ادارہ گہ یبارلہ چک خط آبونہ غزیتہ و مجلہ لر بو آدریس برلہ
یبارلور:

Казань,

Мулль Галимджану Галъеву